

КРИТЕРІЙ 7. ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА МАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ:

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення ОНП «Агрономія» у СНАУ відповідає рівню зразкової практики, оскільки воно інтегрує передові наукові розробки у підготовку аспірантів через діяльність Центру колективного користування (<https://agro.snau.edu.ua/navchalno-naukovi-laboratori%d1%97/navchalno-naukova-laboratoriya-ekologichnogo-zemlerobstva-ta-prirodokoristuvannya/>) науковим обладнанням «ЕкоЛаб» та мережу спеціалізованих лабораторій, які слугують науково-технологічним полігоном для реалізації дисертаційних досліджень. Дослідницька база забезпечується спеціалізованим обладнанням, що дозволяє здобувачам проводити аналізи у повній відповідності до методик ДСТУ та міжнародних стандартів (<https://snau.edu.ua/science/ndch/naukovi-laboratorii/centr-kolektivnogo-koristuvannja-naukovim-obladnannjam-laboratoriya-ekologichnogo-zemlerobstva-ta-prirodokoristuvannja/priladi-ta-obladnannja/>). Особливою перевагою є наявність на базі лабораторій інструментарію для оперативного моніторингу посівів та функціональної діагностики рослин, зокрема: N-тестерів для визначення потреби у азотному живленні, комплектів «Plant Stress Kit» для оцінки адаптивного потенціалу, приладів для функціональної діагностики Аровектор та системи LP-80 для вимірювання індексу листової поверхні й фотосинтетичної активної радіації. Підтверджено, що високий технічний рівень приладової бази СНАУ підтверджується успішним використанням приладів, зокрема інфрачервоного аналізатора SupNIR 2700 для проведення прецизійних досліджень якості зерна та насіння сої, результати яких лягли в основу наукових статей, опублікованих у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science (<https://doi.org/10.12912/27197050/203372>). Висока якість англomовних публікацій аспірантів забезпечується доступом до преміум-сервісу на основі ШІ Grammarly, що мінімізує мовні бар'єри при поданні рукописів до провідних міжнародних видань та сприяє реалізації ПРН щодо презентації результатів досліджень іноземною мовою.

Інструментарій лабораторій ПЛР-діагностики (проект Erasmus+ Ag-Lab) та біотехнологічних досліджень *in vitro* є фундаментом для опанування ОК11 та ОК12. Лабораторії оцінки якості ґрунтів та фітопатології дозволяють на високому рівні реалізувати ОК9 та ОК13 за допомогою комплексів «Агровектор» та цифрової мікроскопії. У межах викладання ОК "Інструментальні методи досліджень в агрономії" реалізується принцип безпосереднього доступу: аспіранти проходять обов'язковий інструктаж та отримують право на самостійну роботу з прецизійним обладнанням лабораторії "ЕкоЛаб", що перетворює матеріально-технічну базу з демонстраційного ресурсу на реальний інструмент формування професійних компетентностей. Ефективність польових досліджень підкріплюється наявністю сучасного машино-тракторного парку університету (<https://agravery.com/uk/posts/show/u-sumah-na-bazi-agrarnogo-universitetu-vidkrili-kritij-zimovij-poligon>), що включає техніку останніх

покоління. Фінансова сталість та оновлення бази здійснюється за багатоканальною моделлю, що включає держбюджет, міжнародні гранти та стратегічну співпрацю з ТОВ «Байєр» (зокрема на базі «Байєр АгроАрена» – <https://snau.edu.ua/blog/desyatirichna-spivpracya-snau-ta-tov-bajyer/>, <https://agro.snau.edu.ua/spivpracya-sumskogo-nacionalnogo-agrarnogo-universitetu-i-tov-bajyer/>, <https://sumypost.com/sumynews/suspilstvo/desyatirichna-spivpratsya-snau-ta-tov-bajyer/>).

Практична підготовка здобувачів на базі «Байєр АгроАрена» підсилюється використанням цифрової платформи Climate FieldView, за допомогою якої аспіранти здійснюють прецизійне планування експериментальних ділянок, дистанційний моніторинг стану посівів та оперативний аналіз субметрових даних вегетації. Це дозволяє майбутнім науковцям опанувати технології Data Science безпосередньо в процесі виконання польових етапів дисертаційних досліджень, забезпечуючи високу достовірність та візуалізацію отриманих результатів. Методична база ОНП підкріплена використанням професійного ПЗ для якісного та змішаного аналізу даних MAXQDA, що дозволяє аспірантам структурувати великі масиви наукової інформації та проводити глибокий контент-аналіз першоджерел під час підготовки теоретичних розділів дисертацій. Особливою перевагою ОНП є продумана логістика та ергономіка кампусу СНАУ. Територіальна концентрація корпусів, бібліотеки, лабораторій та гуртожитків у поєднанні з ННЦ (Дослідне поле) та Грін-центром забезпечує оптимальні умови для наукової діяльності (<https://agro.snau.edu.ua/kafedri/kafedra-sadovo-parkovogo-ta-lisovogo-gospodarstva/materialno-texnichna-baza/>). Близькість інклюзивних укриттів із Wi-Fi зв'язком до експериментальних майданчиків гарантує безперервність облікових етапів досліджень та реалізацію ОК8, ОК10 і ОК14 на міжнародному рівні (<https://mon.gov.ua/news/v-snau-oblashtuvaly-ukryttia-dlia-zdobuvachiv-osvity-dvokh-fakultetiv>, <https://eim.snau.edu.ua/u-snau-bezpechno-j-komfortno/>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Сумський НАУ забезпечує безперешкодний та ефективний доступ науково-педагогічних працівників і здобувачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для наукової діяльності в межах ОНП, що координується відділом аспірантури та докторантури та науково-дослідною частиною (НДЧ). Зразкова практика реалізується через потужну структуру наукової бібліотеки, яка об'єднує чотири спеціалізовані відділи та володіє фондом у 197 000 примірників, включаючи 6 210 документів на електронних носіях та понад 132 тис. записів в електронному каталозі (<https://library.snau.edu.ua/>). Безпечний доступ до читальних зал та фондів забезпечується шляхом розміщення бібліотеки у підвальному приміщенні, яке функціонує як укриття. Інфраструктура кампусу та бібліотеки є повністю інклюзивною, що в поєднанні з безперебійним Starlink-зв'язком в укриттях гарантує рівні можливості для всіх категорій здобувачів. Відділ електронної бібліотеки надає консультативну допомогу з методики пошуку інформації в міжнародних наукометричних базах, а відділ інформаційно-бібліографічної підтримки забезпечує наповнення інституційного

репозиторію. Здобувачам забезпечено віддалений доступ до повнотекстових ресурсів ScienceDirect та SpringerLink через систему корпоративної ідентифікації, що дозволяє проводити наукову роботу незалежно від фізичного місцезнаходження дослідника. Системна підтримка академічної доброчесності реалізується через взаємодію бібліотеки та Відділу забезпечення якості освіти, фахівці якого здійснюють перевірку наукових текстів на ознаки плагіату за допомогою ліцензійного ПЗ (StrikePlagiarism). Зі свого боку, бібліотека забезпечує консультативний супровід аспірантів у верифікації профілів у міжнародних реєстрах (ORCID, ResearchGate, Google Scholar), що підвищує видимість досліджень ОНП у світовому просторі. Адміністративний супровід навчання цифровізовано через платформу e-SNAU, яка забезпечує здобувачам постійний доступ до актуального розкладу занять та інформації щодо виконання договірних зобов'язань. Це дозволяє автоматизувати організаційні аспекти навчання та гарантує прозорість взаємодії між аспірантом і фінансово-адміністративними службами університету.

Технічний доступ до цифрових платформ та корпоративних поштових скриньок гарантується Центром цифровізації освітнього процесу (<https://snau.edu.ua/pro-universitet/struktura-universitetu/centr-cifrovizacii-osvitnogo-procesu/>) при цьому більшість комп'ютерних класів з високошвидкісним інтернетом розміщені безпосередньо в укриттях, що гарантує безперервність науково-дослідної діяльності. Особливим підтвердженням зразкової практики є забезпечення здобувачів ліцензійним спеціалізованим програмним забезпеченням, що безпосередньо впливає на якість наукової діяльності. Зокрема, для проведення глибокого аналізу даних та змішаних методів дослідження аспіранти мають доступ до додатка MAXQDA, що дозволяє структурувати результати експериментів на міжнародному рівні. Міжнародна публікаційна активність підтримується через корпоративний доступ до сервісу Grammarly, який допомагає здобувачам готувати якісні англійські рукописи для видань, що індексуються у Scopus та Web of Science. Комунікаційна складова та інтерактивність навчання реалізуються через професійні версії Zoom та платформу Kahoot, а повнофункціональний пакет Microsoft 365 забезпечує хмарне середовище для надійного зберігання та спільного редагування результатів досліджень. Зворотний зв'язок та моніторинг потреб здобувачів здійснюється шляхом регулярного анкетування, роботи «Скриньок довіри» та участі представників аспірантів у колегіальних органах управління, зокрема у Вченій раді (https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/397_%D0%BE%D0%B4-22.09.2025-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%81%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B2-%D0%92%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%80%D0%B0%D0%B4-%D1%84%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%82%D1%96%D0%B2-%D0%BD%D0%B0-2025-2026-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf). Для сприяння професійному зростанню та захисту прав здобувачів активно функціонують Рада молодих учених та профспілка

(<https://snau.edu.ua/science/inshe/rada-molodih-vchenih/>), а взаємодія з ринком праці забезпечується через Експертну раду роботодавців, що гарантує високий рівень задоволеності освітньо-науковим середовищем та відповідність інфраструктури потребам дослідників.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Сумський НАУ забезпечує функціонування безпечного освітнього середовища, яке інтегрує заходи фізичної, психологічної та соціальної безпеки, гарантуючи захист життя, фізичного та ментального здоров'я аспірантів. Зразкова практика підтверджується створенням унікальної екосистеми безпеки в умовах воєнного стану: функціонування сертифікованих укриттів, облаштованих за принципами інклюзивності та безбар'єрності, дозволяє безперервно проводити наукові дослідження, в тому числі працювати з лабораторним обладнанням та комп'ютерними класами, розміщеними безпосередньо у безпечних зонах. Автономність наукового процесу підкріплюється наявністю альтернативних джерел енергопостачання (генераторів) та систем супутникового зв'язку в укриттях. Фізична безпека кампусу підтримується відділом охорони, обмеженням руху автотранспорту та патрулюванням території, а контроль санітарно-гігієнічних норм здійснює медичний пункт. Додатково, всі навчальні корпуси та лабораторії оснащені вогнегасниками та аптечками, а регулярно проведення інструктажів з техніки безпеки фіксується у відповідних журналах.

Ментальне здоров'я та психологічне благополуччя здобувачів підтримується соціально-психологічною службою (<https://snau.edu.ua/pro-universitet/struktura-universitetu/vihovnij-viddil/psihologichna-sluzhba/>), яка здійснює аналітичний моніторинг адаптації, проводить інформаційні кампанії проти насильства та надає індивідуальну, в тому числі анонімну онлайн-допомогу, базуючись на регламентованій нормативній документації. Особливістю ОНП є залучення аспірантів до воркшопів із резильєнтності та управління стресом, що є частиною їхньої професійної підготовки як майбутніх науково-педагогічних працівників. Для забезпечення зворотного зв'язку функціонують фізичні «Скриньки довіри» в корпусах, електронна форма (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScg3dHfItOyZN8AZBJLvldeOu00ChtpG4nKmFqUFg3HDVnbPA/viewform>) та QR-коди на дверях кожної аудиторії. Окремо, відділом організації виховної роботи, відповідно до затвердженої Концепції, реалізуються патріотичні, культурно-масові та екологічні заходи, спрямовані на формування громадянської позиції, волонтерський рух та профілактику правопорушень (<https://snau.edu.ua/blog/patriotichne-vihovannja-ta-molodizhne-liderstvo-u-snau-vidbuvsja-onlajn-seminar/>, <https://snau.edu.ua/blog/den-bezpechnogo-internetu-v-snau-jak-zahistiti-sebe-v-merezhi/>, <https://snau.edu.ua/blog/u-snau-vidbulasja-blagodijna-masnicja-tradicii-iednist-i-dobri-spravi/>). Аспірантам надано можливість проходити внутрішнє підвищення кваліфікації з окремим модулем зі збереження ментального здоров'я, що в сукупності дозволяє повною мірою задовольнити потреби та інтереси здобувачів у безпечному освітньо-науковому просторі СНАУ (<https://snau.edu.ua/blog/snau-posiljuie-naukovo-pedagogichnij-potencial-rezultati-kursu-z-rozvitku-pedagogichnoi-majsternosti/>).

Такий комплексний підхід, що поєднує фізичну захищеність із цифровою безпекою та психологічним супроводом, створює стійке середовище для реалізації наукового потенціалу молодих учених навіть у кризових умовах.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

Сумський НАУ забезпечує комплексну освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів, спрямовану на всебічний супровід наукової діяльності та збереження їхнього фізичного й ментального здоров'я. Зразкова практика реалізується через багаторівневу систему (університет – факультет – кафедра), де інформаційна підтримка гарантується через відкриті цифрові ресурси відділу аспірантури та внутрішню систему e-SNAU (<https://snau.edu.ua/pro-universitet/struktura-universitetu/centr-cifrovizacii-osvitnogo-procesu/>), а консультативний супровід забезпечується системними індивідуальними та груповими зустрічами з гарантом, науковими керівниками та адміністрацією (як очно, так і дистанційно через Zoom та Viber-спільноти).

Аспіранти відзначають високий рівень задоволеності комунікацією з науковими керівниками, при цьому мають безперешкодний доступ до додаткових консультацій на рівні кафедри, відділу аспірантури та Ради молодих учених. Унікальною складовою є функціонування механізму «рівний-рівному» у межах наукових шкіл, де досвідченіші аспіранти забезпечують менторську підтримку початківцям щодо роботи з приладами, практичними навичками проведення наукового експерименту та функціонуванням репозиторію (<https://snau.edu.ua/science/ndch/pro-naukovo-doslidnu-chastinu/naukovi-shkoli/agrobiologichni-osoblivosti-formuvannja-produktivnosti-roslin-za-suchasnih-zmin-klimatu/>). Персоналізований підхід включає індивідуальну адаптацію освітньої траєкторії під дослідницькі інтереси аспіранта, а також консультативну підтримку з питань академічної доброчесності (<https://snau.edu.ua/blog/semnar-doslidnicka-dobrochesnist-persh-kroki-v-temu-u-snau/>,

<https://drive.google.com/file/d/1rRsi5iMUKnr7PRgHhzOY07LZB-U4znCg/view>), що гарантує якість наукових здобутків. Безпека наукових даних додатково гарантується двофакторною автентифікацією в корпоративній мережі та регулярними вебінарами з кібергігієни (<https://snau.edu.ua/blog/den-bezpechnogo-internetu-v-snau-jak-zahistiti-sebe-v-merezhi/>), що мінімізує ризики втрати результатів досліджень.

Науково-дослідна частина (НДЧ) забезпечує повний супровід наукової активності, включаючи організацію заходів та практику академічного письма. Соціальна підтримка охоплює забезпечення соціальних гарантій, поселення в гуртожитки та культурно-спортивну інтеграцію. Особлива увага приділяється підтримці ментального здоров'я через діяльність соціально-психологічної служби, яка здійснює профілактику академічного вигорання та сприяє адаптації здобувачів. Ефективність такої підтримки підтверджується відсутністю офіційних скарг чи звернень щодо порушення прав здобувачів за весь період реалізації ОНП, що свідчить про дієвість превентивних механізмів комунікації.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на

освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Сумський НАУ забезпечує реалізацію права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами шляхом створення безбар'єрного освітнього середовища, інтегрованого навчання та надання системного супроводу, регламентованого відповідним Положенням

(https://drive.google.com/file/d/1dKA1MRK9HRQa3_8R9JC4TZH03Mny2BgF/view).

Зразкова практика підтверджується впровадженням принципів універсального дизайну в інфраструктуру кампусу: окремий корпус університету (де розміщена Бізнес-школа) повністю спроектований із використанням пандусів замість традиційних східців, що забезпечує безперешкодний доступ до всіх поверхів та аудиторій. Спеціально для маломобільних здобувачів корпус факультету агротехнологій та природокористування також облаштовано пандусом та кнопкою виклику персоналу, а організація занять за запитом проводиться в аудиторіях на першому поверсі. Високий рівень зручності дослідницької роботи гарантується територіальною близькістю інноваційного Green Center до Дослідного поля, що мінімізує переміщення аспірантів при проведенні експериментів.

Захист прав та юридичний супровід здобувачів, зокрема з особливими потребами, реалізується через діяльність Юридичної клініки «Довіра» (<https://www.facebook.com/groups/4246149762091624/>), яка надає безкоштовні консультації та сприяє правовій інклюзії. Психологічна підтримка та адаптація забезпечуються соціально-психологічною службою університету. Хоча протягом періоду реалізації ОНП «Агрономія» здобувачі з особливими освітніми потребами не навчалися, університет продемонстрував повну готовність матеріально-технічної бази та нормативно-правового забезпечення до їхнього прийому, що підтверджує інклюзивну стратегію розвитку закладу.

6. Найвні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Сумський НАУ забезпечує функціонування дієвої системи запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій, що ґрунтується на унормованих політиках відповідно до Статуту університету, Кодексу академічної етики та Антикорупційної програми (<https://snau.edu.ua/pro-universitet/zagalna-informacija/antikorupcijna-dijalnist/>). Діяльність підтверджується послідовним дотриманням процедур реагування на випадки цькування, дискримінації та сексуального домагання, задекларованих у Гендерній стратегії СНАУ та відповідних положеннях.

Соціально-психологічна служба проактивно здійснює профілактичні заходи та інформаційні кампанії (наприклад, «16 днів проти насильства» <https://snau.edu.ua/blog/vid-mizhnarodnoi-iniciativi-do-miskogo-dialogu-snau-v-akcii-16-dniv-proti-nasilstva/>). Для оперативної взаємодії функціонують фізичні та електронні «Скриньки довіри» з гарантованою анонімністю, а на офіційному сайті СНАУ діє спеціальний захищений канал зв'язку для повідомлень про корупційні

правопорушення.

Унікальною рисою є обов'язкове навчання всіх аспірантів основам академічної доброчесності та щорічна організація «Тиждень академічної доброчесності» із залученням провідних міжнародних та національних експертів (зокрема, члена НАЗЯВО Артема Артюхова) (<https://snau.edu.ua/blog/tizhden-akademichnoi-dobrochesnosti-v-snau-chesna-osvita-jak-norma/>, <https://snau.edu.ua/blog/u-snau-projshov-tizhden-akademichnoi-dobrochesnosti/>).

Контроль за дотриманням антикорупційних стандартів здійснює Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції, яка проводить регулярні вебінари для здобувачів щодо розпізнавання конфлікту інтересів. Для врегулювання етичних конфліктів передбачено механізм звернення до Комісії з академічної етики (https://snau.edu.ua/old/wp-content/uploads/2025/01/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4_%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%97_%D0%BD%D0%B0_%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%83_%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%832025.pdf). За період реалізації ОНП «Агрономія» випадків корупції, сексуальних домагань чи дискримінації зафіксовано не було, що підтверджує стійкість етичної культури в університеті.

ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЩОДО КРИТЕРІЮ 7:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Освітнє середовище та матеріальні ресурси ОНП «Агрономія» у Сумському НАУ повністю відповідають вимогам та демонструють рівень зразкової практики завдяки створенню унікальної науково-дослідної екосистеми, що забезпечує неперервність та високу якість підготовки дослідників навіть у надскладних умовах воєнного стану. Матеріально-технічна база ОНП інтегрує передові технології через діяльність Центру колективного користування «ЕкоЛаб» та стратегічне партнерство з ТОВ «Байер», що дозволяє аспірантам опановувати прецизійне обладнання та цифрові платформи, такі як Climate FieldView, Grammarly та MAXQDA, безпосередньо в процесі дисертаційних досліджень. Високий рівень автономності та безпеки наукового процесу підтверджується функціонуванням сертифікованих інклюзивних укриттів, оснащених Starlink-зв'язком та альтернативними джерелами енергії, де безпосередньо розміщено комп'ютерні класи та лабораторії для забезпечення безперервних облікових етапів експериментів. Університет впроваджує принципи універсального дизайну в архітектуру кампусу та забезпечує правову підтримку через юридичну клініку «Довіра», формуючи безбар'єрне та інклюзивне середовище. Культура академічної доброчесності та соціальної відповідальності, що підкріплена участю провідних національних експертів та реалізацією механізму менторства «рівний-рівному», створює прозорий та етичний простір для професійного становлення молодих учених. Комплексна підтримка ментального здоров'я, продумана логістика кампусу та дієві антикорупційні механізми в сукупності гарантують досягнення всіх програмних результатів навчання та високу конкурентоспроможність наукових здобутків аспірантів

на міжнародному рівні.